

BÁCSMEGYEIEI FÜGGETLENSÉG

A BACS-BUDROG VÁRMEGYEIEI ÉS A ZOMBORI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Egész évre 10 kor., féltre 5 kor., negyedévre 3 kor. — Néptanítók részére: Egész évre 8 kor., féltre 4 kor. — Egyes szám ára 10 fillér.
Megjelenik: vasárnap és csütörtökön.

Felelős szerkesztő:
Dr. JOVÁNOVITS JÓZSEF.
Laptulajdonos a „Zombori Függetlenségi Párt.”

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Erzsébet-körút 13. sz. hová a lapot illető közlemények és az előfizetések küldendők. — Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza.
Szerkesztőség és kiadóhivatal telefonszáma: 76.

Városi közgyűlés.

Zombor, augusztus 21.

Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága folyó hó 19-én *Fernbach* Károly főispán elnöklete alatt a bizottsági tagok igen élénk részvételével rendkívüli közgyűlést.

A közgyűlés tárgysorozata 3 pontból állt, amelynek mindegyike a város agilis (?) polgármestere *Hauke* Imre személye körül forgott.

A függetlenségi párt tagjai a város érdekeit szívükön viselik s minden módot megragadnak arra, hogy a város fejlődésének, boldogulásának s az egészséges közigazgatási élet megteremtésének alapozó munkájában odaadóan, önzetlenül, minden utógondolat nélkül munkálkodjanak. Sajnos, a különböző *érdekesoportok rosszakaratán* ez mindeddig hajótörést szenvedett s a mai közgyűlésen az amugyis elkeseredetten folyó harc annyira kiélesedett, hogy a várost a haladás útjáról jóideig ismét elterelte.

Ezuttal nem kívánunk ezen sajnálatos állapotokkal részletesebben foglalkozni, hanem *tisztán és szárazon adjuk le ezen a közgyűlésen történeteket.*

A város józan gondolkozású polgársága vonjon belőle következtetéseket és belátja, hogy kik állanak azon az oldalon, amely a város előbbrevitelén dolgozik és kik azok, akik a város ügyeinek a régi poshadt állapotába való visszataszításán fáradoznak.

* * *

A közgyűlés megnyitása.

Fernbach Károly főispán a közgyűlést a bizottsági tagok lelkes éljenzése között megnyitván, a jegyzőkönyv vezetésével *Gyurisits* főjegyzőt, a felszólalni kívánók feljegyzésével dr. *Agyics* aljegyzőt bizta meg.

Bizalomnyilvánítás *Hauké*nek.

Dr. Markowith Lajos városatya a napirend előtt kért szót, amit a főispán — tekintet nélkül arra, hogy rendkívüli közgyűlés volt — megadott neki, ezt a kegyet a felszólaló bíró ur arra használta fel, hogy *Hauke* polgármester ur egészségi állapotának

szakszerű fejtegetésével egyetemben a függetlenségi városatyák nagy zajongása mellett az izraeliták, a szerbek és a magyarnak csufolt csoport támogatásával *Hauke* urnak bizalmat akart kiereszokolni. Ezen nem csodálkozunk.

A polgármester egészséges?

A napirend felvétele alatt a főispán indítványára elhatározta a törvényhatóság, hogy elsősorban a tárgysorozat 3-ik pontja alatt szereplő *Hauke* Imre nyugdíjazási, valamint nyugdíjkérvényét visszavonó kérelmet veszi tárgyalás alá. Ezzel kapcsolatban *Fernbach* főispán az ügy történeti sorrendjére a következőket terjesztette a törvényhatóság elé:

Tekintetes törvényhatósági bizottság! Méltóztatik emlékezni, hogy 1907. február 20-ika körül a városnál számonkérésüket tartottunk. Az igen beható vizsgálat a város vagyonával való gazdálkodást illetően felette elszomorító állapotokat derített ki; már pedig a rendes és becsületes városi igazgatásnak első és főfeladata az, hogy a város vagyona hajszályni pontossággal kezeltessek. Ezen vizsgálaton kiderült, hogy a városi vagyonnak leltára nincs, hogy a városi pótdokról főkönyveket nem vezettek, előírás nincs; hogy a pótdótot egyes polgároktól ugyszólván találmokra szedték be. Ebből a rendtelenségből tetemes kár származott. Emlékeznek arra, midőn a számonkérésüknek jegyzőkönyve a törvényhatósági bizottság előtt tárgyalatott, a polgármester ur ebben az ügyben maga ellen vizsgálatot kért, ami el is rendeltetett. Ugyanakkor, vagy talán utána hivatkozva köztudomású betegségére és nagyfoku idegességére, szabadságolás iránti kérvényének őhaját fejezte ki, majd később át is adta a nyugdíjazás iránti kérvényt.

A magam részéről *kiméleti okokból* a városi vagyonnal való gazdálkodást nem akartam a legfelsőbb bíraskodási fórum elé terjeszteni, hanem békés uton rendeztettem. Ne vigyük ezt a hanyagságot a világ elé! Ebbe belenyugodtam és nem gördítettem akadályt a nyugdíjaztatási kérvény elé. Ezt kiméletből és a város békéjének érdekében tettem, hogy az egyetértés ne zavartassék meg. Ugyanezen szempont vezetett akkor, amidőn átvettem a polgármester urtól a nyugdíjaztatási kérvényt azon kívánsága kapcsán, hogy a kérvényt csak szabadságának leteltével, azaz augusztus 15-én terjesztem a törvényhatósági bizottság elé.

A polgármester az orvosi vizsgálatot megakadályozza.

Ezen előzmények után, körülbelül 10

nap előtt a polgármester ur kérelmet adott be, melyben nyugdíjaztatási kérvényét visszavonja. Egy év alatt nem nyújtott be hozzám egészségi bizonyítványt! — Az egész ügyet áttettem a törvényhatósági bizottsághoz, egyúttal felkértem a városi főorvos helyettes urat, hogy terjessze a nyugdíjkezelő választmányhoz a egészségéről szóló bizonyítványt. Ezen rendeletemet a főorvos nem teljesíthette, mert a polgármester az orvosi vizsgálatnak magát alá nem vetette.

En úgy a nyugdíjaztatási, valamint a visszavonó kérvényt, ugyszintén az orvos ur által beküldött jelentést — mely szerint a polgármester ur egészsége visszatért — áttettem a bizottsághoz.

Kérem a tekintetes törvényhatósági bizottságot ezen bejelentést tudomásul venni és belátása szerint határozni.

Ezután a városi főjegyző felolvasta a polgármester nyugdíjaztatási, és az ezt visszavonó kérvényét.

A nyugdíjazási kérvény.

„Tekintetes városi törvényhatósági bizottság! Egészségi állapotom még most is nagyon meg van rongálva. Megtámadott idegrendszerem miatt nem bírom elvégezni munkámat, félek attól, hogy minden törekvésem és igyekezetem dacára nem tudnám megfelelően elvégezni dolgomat, másrészt pedig a túlfeszített munka egészségemre is hátrányos lenne. Tekintettel arra, hogy egészségi állapotom több év óta igénybe vett szabadságom dacára, sőt 1908. augusztus havában tartott gyűlésen engedélyezett szabadság alatt sem változott, hanem még komolyabb és súlyosabb lett, ebből kifolyólag kényszerítve érzem magam egyfelől mint kötelességtudó, becsületes tisztviselő a város érdekében, másfelől egészségem fentartása végett — ezzel tartozom családomnak és önmagamnak, hogy eddig viselt állásomat elhagyjam.

Tekintetes bizottság! Édes szülővárosomban viselt polgármesteri székemből mely sajnálattal és némi aggodalommal válok meg. De minden keserűség nélkül teszem ezt, mert nemesak belátom, de érzem is azt, hogy a további hivataloskodásom egészségi állapotomra oly végzetes kimenetelű lehet, amely elpusztulásomat is előidézheti. Szülővárosom javára és boldogulására szeretnék még dolgozni és fáradni. Bízom a tekintetes törvényhatósági bizottság méltányosságában, hogy kérésemet nem tagadja meg.

Ebből kifolyólag a tisztviselők nyugdíjaztatását szabályozó viszonyosságára vonatkozólag mely tisztelettel azon kérelemmel fordulok a tekintetes bizottsághoz, hogy nyugdíjjogosultságomat — a vármegyénél töltött szolgálati idő beszámításával — 1909. szeptember elsején kimondani sziveskedjék. A viszonyosságból kifolyólag a nyugdíj alapját képező szolgálati éveket következőleg kérem:

Röntgen Laboratorium

ZOMBORBAN, Csihás Benő utca 12. szám.
Rendelés egész napon át. — Mérsékelt árak.

Használtatik idegen testek feltalálására, törések és ficamok megállapítására, szív- és tüdőbajok, daganatok, esontbajok, kölerakodások, epekövek, kórismézésére. — **Gyógycélul:** fehérvérűség, mirigydaganatok, Basedov-kór, bőrfarkas, bőrizzag, csontszu, izületi gennyedés, hörghurut, asthma, tüdőbeszüremkedés, kéz- és lábizzadás, rákos betegség, husdaganatok stb. **fájdalom nélküli gyógyítására.**

1. megyei szolgálatom 19 év;
2. városi szolgálatom, még pedig 1900. február 9-én tartott közgyűlésen 4 évre, 1904. február 20-án 5 és 1/2 évre, 1909. szeptember 1-től február 20-ig terjedőleg, végül 1910. február 20-tól, mint megkezdett évben eltöltött szolgálatomra való tekintettel 80%-kal, vagyis a nekem kijáró, illetve felemelendő fizetés után nyugdíjazni méltóztassék.

Amidőn megköszönöm az irántam tanúsított bizalmat, egyúttal engedje meg a tekintetes bizottság, hogy előterjesztett kérelmemet és szolgálatomból kifolyólag önmagamat a tekintetes bizottság támogatásába ajánlom.

Maradtam

Zombor, 1909. augusztus 15.

Hauke Imre.

A polgármester visszavonja kérvényét.

Majd felolvasta a városi főjegyző a polgármester visszavonási kérvényét.

„Méltóságos főispán ur! Az előző évnek hasonló időszakában betegségre való tekintettel Méltóságod határozott kívánsága szerint méltóságod előtt ismeretes feltétel mellett beadtam 1909. augusztus 15-iki kellellettel ellátott nyugdíj kérvényemet. Miután egész évben élvezett szabadságom alatt teljesen egészséges lettem, azon kérelemmel fordulok méltóságod elé, hogy nyugdíjazási kérvényemet ezennel visszavonhassam. Hivatalos állásomnak elfoglalását a tekintetes törvényhatósági bizottságnak bejelentettem.

Hauke Imre.

Határozat.

Titkos szavazás eredménye 37 szavazat 29 szavazattal szemben a nyugdíj kérvényt a napirendről levette.

Ki hazudik?

Elnöklő főispán bejelenti, hogy Hauke Imre polgármester beadott hozzá, valamint a törvényhatósághoz egy beadványt, mely azzal vádolja dr. Alföldy Árpád helyettes polgármestert, hogy midőn ő egyévi szabadság után hivatalát át akarta venni, ezt a helyettes polgármester a főispán akaratára való hivatkozással megtagadta. Az átadás később mégis megtörtént, miután dr. Alföldy maga küldött üzenetet a hivatala átvétele iránt a polgármesterhez.

A főispán nyilatkozatot kíván.

Az erre vonatkozó jegyzőkönyvek felolvasása után Fernbach Károly főispán a polgármesteri beadványban foglaltakra vonatkozólag a következőket mondta: „Tekintetes törvényhatósági bizottság! A polgármester ur augusztus 14-én átvette a hivatalát, mégis beadványában arra céloz, hogy a helyettes polgármester ur arra utasított, hogy a hivatalát ne adja át. Ezt már egyesek a városban szerte terjesztették s kényszerítve vagyok erre kijelenteni azt a tekintetes törvényhatóság előtt, hogy én dr. Alföldy Árpád helyettes polgármester urat sem szóval, sem írásban a hivatal átadásának megtagadására nem utasítottam. (Élénk helyeslés.) Kérem a helyettes polgármester urat, hogy ezen ügyre vonatkozólag itt a törvényhatósági bizottság előtt tegye meg a megjegyzéseit.

Dr. Alföldy fegyelmet kér.

Dr. Alföldy Árpád: Én becsületszavamat adom arra, hogy a méltóságos főispán ur erre utasítást nem adott. Becsületszavamat adom arra is, hogy a méltóságos főispán ur nézve egy szót sem említett, hogy mi történtek akkor, ha a polgármester ur hivatalát átveszi. (Közbekiáltások: Mi történt akkor, amikor a polgármester megkísérelte az átvételt? Kérem a fegyelmi eljárás megindítását s akkor felelni fogok.)

A polgármester vádaskodik.

Fernbach Károly főispán: Tekintetes törvényhatósági bizottság! Szükségesnek tartom felemlíteni, hogy Hauke Imre ur az említett esetből kifolyólag jónak látta a belügyminiszter urhoz táviratilag fordulni, melyben elpanaszolja, hogy szabadságidejének lejártával augusztus 14-én irodájában megjelenvén, dr. Alföldy Árpád helyettes polgármester a főispán határozott parancsára való hivatkozással (nagy zaj) a hivatal átadását megtagadta.

A lényeg, tekintetes bizottság, nem abban rejlik, hogy a sürgöny elment, bár a helyettes polgármester ur netalán sérelmes intézkedése ellen első sorban nálam kereshetett volna jogorvoslást a polgármester ur és csak, ha nálam nem kapott volna, akkor lett volna helye annak, hogy a belügyminiszternél keressen orvoslást. Itt az a lényeges, hogy ebben a táviratban — bár csak sorok között — engem is bevádol a polgármester a miniszternél. (Ellentmondások.)

Még egy megjegyzésem van: az t. i., hogy ez a feljelentés mikor történt? *Akkor, amikor a polgármester urnak állítólagos sérelme már orvosoltatott.* (Zaj.) A polgármester a hivatalát augusztus 14-én a déli órákban vette át. Ezt a sürgönyt pedig 3 óra 15 perckor délután adta fel, amikor tehát a polgármester már ismét hivatalában volt. *Akkor keresset orvoslást, mikor erre nem volt szüksége.* A polgármester ur ezen sürgönyében úgy tünteti fel magát, mint valami martirt, aki az én *basáskodásom folytán nem foglaltatta el hivatalát.* Nem akarom tovább fejtegetni ezen dolgokat: arra kérem a tekintetes bizottságot, hogy bejelentésemet tudomásul venni szíveskedjék. (Éljenzés.)

Hauke szólni akar. (Felkiáltások: Nem hallgatjuk! Erőszak! A törvény megengedi a szólást! Markowyth: Ez mucsai kaszinó!)

Hadd beszéljen?

Fernbach Károly főispán: A polgármester a szabályrendeletben biztosított jogánál fogva felvilágosítást adhat. Hallgassák meg az urak.

Szembe rózsám, ha szeretsz!

Hauke Imre: Tisztelettel állok önök előtt. Egész rövid tárgyilagos fogok lenni. Méltóztattak hallani dr. Alföldy Árpád urnak azon kijelentését, mely szerint azon dolgok, melyeket én írásban beadtam, nem állanak meg. Igaz, hogy a *dolog négy szemközt történt* s így *közvetlen bizonyítékaim nincsenek*, de csak nem jelenik meg egy hivatalfőnök tanukkal a tisztviselőtársa előtt! — Tekintetes bizottság! Önök hallották, hogy én írásban előre bejelenttem azt, hogy augusztus 14-én szabadságom leteltével állásomat elfoglaltam. Bizonyítékaim vannak. (Ne mondja.) Ugyanezt bejelenttem a méltóságos urnak is. Bizonyos az is, hogy amint én Alföldy urnál megjelentem, felszólítottam őt a hivatal átadására. Ő erre felkelt és azt a kijelentést tette, hogy az átadást megtagadja, még pedig a főispán ur határozott kívánságára.

Polgármester és a két ur levele.

Én ezt elmondottam itt két urnak, és miután a hivatalt elhagytam, lementem egy urral, nem úgy, hogy én szobáról-szobára jártam és elkiabáltam a dolgot — amint kedves kartárs ur mondta. Megfogalmaztam az irást és beadtam az iktatóba. Ezek után minden józan gondolkodású ember nem fogja elhinni, hogy Alföldy Árpád ur kijelentései valók. (Nagy zaj és ellentmondások.)

Mikor ment el a feljelentés.

Dr. Donoszlovits Vilmos: Tekintetes törvényhatósági bizottság! A közgyűlés ítéletét nem mondhat ezen ügyben, miután semmiféle bizonyítékot nem szolgáltatott sem a polgármester, sem a helyettes polgármester kijelentése. Hogy kinek van a kettő közül igaza, miután a hivatalátadási processus négy szemközt történt, bajos eldönteni. Egy azonban tény s ezt el kell fogadnunk, hogy a közgyűlést vezető főispán — amint kijelentette, a kérdéses utasítást nem adta a polgármesternek. Ezt oly férfiu szájából halljuk, akinek szavahihetőségéhez kétség nem férhet. Viszont az is elfogadható, hogy Hauke Imre polgármester hivatalát a kérdéses napon a déli órákban átvette és ennek dacára 3 és 4 óra közti időben — mint a felolvasott hivatalos sürgöny bizonyítja, — jónak látta oly tényt előadni, mely nem felel meg a valóságnak. De még többet is tett. Feljelentő sürgönyében a főispánt is desouválta és oly tényt állított róla, melynek igazságáról nem győzött meg. Indítványozom tehát, fejezze ki a közgyűlés a főispánnak ezen ügyben tanúsított eljárásáért és korrekt magaviseletéért elismerését és bizalmát, (Viharos éljenzés!) de viszont fejezze ki azt is, hogy a polgármesternek utóbb említett eljárását helyteleníti. (Ellenmondás a szerbek oldaláról.)

A mama kedvence.

Dr. Lallosevits: A főispán ebben a kérdésben nem mondhat ítéletet, személye kiesik a játékból. Azonban a helyettes polgármester ur még nem mondta el, hogy mi történt a kérdéses napon délelőtt 8 órakor, azt sem mondta, hogy megtagadta az átadást; mindössze csak azt, hogy majd a fegyelmi eljáráson részletesen számol be minderről. Nem fogadhatom el az előttem szóló indítványát, mert amíg az ügyteljesen tisztába nem jövünk, nem is mondhatunk ítéletet a polgármester ur eljárása fölött. Nyilatkozzék a helyettes polgármester részletesebben.

Polgármester basáskodik.

Dr. Alföldy Árpád: Méltóságos főispán ur! Nem volna értelme annak, ha én mindannak ellenkezőjét végigdarálnám, amit a polgármester mondott. Én most főnökömmel állok szemben, aki miatt bizony elég szenvedni valónk volt mindig. Tessék fegyelmet indítani, ott beszéllek.

Két állítás.

Mérő Ignác: Hiába való ez a nagy vita. Két uri emberrel állunk szemben, akik közül mindegyik mást állít. A helyettes polgármester ur — nézetem szerint — nem köteles nyilatkozni. (Igenis köteles! Zaj!)

Mért nem mondja.

Falcione Gusztáv: Az egész incidens abból ered, amit a helyettes polgármester ur mondott. Miért nem tisztázza a dolgot? Miért nem mondja: át akarta-e adni vagy sem?

Az kiabál, akinek a háza ég.

Dr. Nikolits György: Alföldy urhoz fordulok. Az ön multja előttünk ismeretes, tiszta. Ön jellemes ember volt ezen percig mindig. Senki sincsen közöttünk, aki önnel szemben rosszhiszeműleg gondolkozik: ne maradjon előttünk rejtve.

Eskü.

Hauke Imre: Kijelentem, hogyha bűnös volnék, egyszerűen azt mondanám: tévedtem, elragadtattam magamat, nem valót mondtam. Nyilatkozom tisztí esküm szentségére, (főlkiáltások: miért ment el a sürgöny?) hogy minden szavamat fentartom. Ugy segélyjen

engem az Isten! — A sürgönyt azonnal megfogalmaztam. Későn lett elküldve, megengedem. Vádolni senkit sem akartam. Csak panaszt tettem a miniszternél. (Közbekialtások: Hisz akkor már megtörtént az átadás!) Mikor a fogalmazvány készült, reggeli 12 óra volt. Akkor még orvoslás kellett; mikor Pestre megérkezett a sürgöny, már nem orvoslásra, hanem megtorlásra volt szükség.

Beesapnak — beesapnak.

Dr. Alföldy Árpád: Az eset így történt: A polgármester a kérdéses reggelen megjelent a hivatalban; jó darabig ott volt: Beesapnak, vigyázz, téged is beesapnak! mondotta. Majd előadta, hogy miért jött. Erre én azt feleltem, hogy mit gondol majd a főispán, átadjam-e a hivatalt, vagy sem. Erre ő elővett egy papirost, kiszaladt, visszazaladt, átölelt — én nem tudtam mire vélni a komédiát. Egyszerre jön Thurszky Zsiga s esodálkozva kérdi: Te megtagadtad a hivatal átadását? — Majd a polgármester felolvasott egy konceptust: Én így akarom.

Kit fogtak hazugságon.

Ez történt. Már most tessék megkérdezni az összes tisztviselőket! engem fogtak-e már valaha hazugságon, vagy a polgármester urat?

Dr. Lallossevíts: Azt indítványozom, térjünk ezen pont felett napirendre, hisz az egész ügy is csak meddő vita.

A béke olajága.

Szondy Mátyás bizottsági tag ezután hosszasan beszélt a béke szükségességéről és azt indítványozza, hogy ne sajnálattal, hanem egyszerűen vegye tudomásul a bizottság a polgármesterek viszálykodásait.

Sajnálattal visszavonja.

Lallossevíts dr. pedig visszavonja a sajnálattal való napirendre térési indítványát.

Megalkotta nézetét.

Dr. Donoszlovits Vilmos: Az előttem szóló igen tisztelt Szondy bizottsági tag ur nagyon szép érzelmős és poetikus beszédjét más helyen és más alkalommal igen szívesen élveztem volna végig, de most mindezen érzelmek és jókívánságok teljesen hidegen hagytak. Minket a közgyűlési terembe nem azért küldtek a választóink, hogy egymás érzelmeit kicseréljük, fokozzuk vagy alácsillgyesszük, hanem azért, hogy a közérdeket megvédjük és ott, ahol kell, elismerésünket nyilvánítjuk, ahol pedig hibát látunk, ott elítélő szavunkat felemeljük, a tulkapásokat és hanyagságokat ostorozzuk, ne pedig költői szavakkal és dícsérő himnuszokkal azokat elfedjük. Az elhangzott vita után kiki megalkothatja a helyzetről a maga nézetét. Akarszerűleg és perrendszerűleg ezt az ügyet igazságosan eldönteni nem lehet. A tisztelt közgyűlés előtt tett azon indítványomra, hogy a főispánnak ezen ügyben tanúsított eljárását helyeseljük, általános éljenzés hangzott fel, miáltal az én álláspontomat igazolva láttam, ezért indítványomnak ezt a részét visszavonom.

Azonban fentartom azt az állítást — mert megcáfolva nem lett — hogy a polgármester ur a belügyminiszteri távirattal más mellékeleket óhajtott szolgáltatni, melyeknek forrásait nagyon jól tudjuk, ezt helytelenitem. De helytelenitem azért is, mert ha van valakinek bátorsága főlebbvalója ellenében a belügyminiszterhez panasszal élni, midőn pedig belátja, hogy intézkedése már tárgytalanná vált, hiszen a polgármesteri hivatalt már át is vette és midőn arról is meggyőződött,

hogy a főispán ily utasítást nem adott, akkor elvártuk volna a polgármester urtól, hogy ezen feljelentését visszavonja; ezt azonban mai napig sem tette meg. Én is hozzájárulok ahhoz, hogy az ügy befejeztessék és a bejelentés tudomásul vétessék.

Miután a polgármesteri nyugdíjazási kérvényéhez orvosi bizonyítvány csatolva nem volt, az állandó választmány javasolja, hogy adassék vissza a nyugdíjkezelő választmánynak és felhívja a városi főorvost, hogy adjon véleményt a polgármester egészségi állapotáról.

Dr. Markowyth Lajos: a nyugdíjszabályzatból idézi azon négy esetet, amikor a nyugdíjazásnak helye van. Miután azok egyikét sem látja fenforogni, indítványozza, hogy a nyugdíjaztatási ügy vétessék le a napirendről. Egyszersmind gratulál a polgármester azon férfiaságához, (?) hogy nem vetette magát orvosi vizsgálat alá. (Általános nevetés.)

Petényi József: helyesli az állandó választmány álláspontját és indítványozza annak elfogadását annál is inkább, mert a polgármester kérvénye — amennyiben ahhoz legújabb keletű orvosi bizonyítvány csatolva nincsen — kéllőleg felszereltnek nem tekinthető. (Helyeslés balról és a középről, ellentmondás a szerbek oldaláról.)

Dr. Nikolits György nem fogadja el az állandó választmány javaslatát, mert nem lehet valakit nyugdíjazni, ha az egészséges; már pedig az orvos is bizonyítja, hogy a polgármester egészséges. (Közbekialtások: miért tagadta meg a vizsgálatot?)

Hauke feláll nagy zajban, szavai alig érthetők és kijelenti, hogy nem igaz, hogy megtagadta a főorvosnak a vizsgálatot. (Egy hang: most gratulálj Markowyth!)

Jöjjön közelebb.

Hauke: ... felhívja dr. Danningert, nyilatkozzék, hogy igaz-e ez? *Dr. Danningert* mély és hosszas gondolkodás után kijelenti, alig hallható hangon (miközben folyton nőgatják, hogy jöjjön közelebb), hogy ő a főispán felhívására meg akarta vizsgálni a polgármestert, de ez hivatkozott arra, hogy egy hónap előtt már megvizsgálta és az új vizsgálatot feleslegesnek mondotta.

Hauke Imre: „Ime hallotta a közgyűlés, hogy nem tagadtam meg a vizsgálatot s így bizonyos, hogy igazat mondtam. (Egy hang: No, az épen nem bizonyos! Általános nevetés.)

Dr. Donoszlovits Vilmos szerint a két kérvény nincs jól datálva. A nyugdíjaztatás 1909. augusztus 15-éről van keltezve, a visszavonási kérvény aug. 10-ről. Ez „filius ante patrem“. Vagyis a polgármester előbb vonta vissza nyugdíjkérvényét, mint azt beadta. Hivatkozik orvosi bizonyítványra is, melyet mellékel, de itt egyet sem látunk.

Mi nem vagyunk hivatottak arra, hogy egy tisztviselő nyugdíjképességét eldöntsük. Éz a nyugdíjválasztmány dolga. Mivel a kérvényből hiányzik az orvosi bizonyítvány, gondoskodjék a választmány a polgármester megvizsgáltságáról.

Százazrek elvesztek.

Felkérem a közgyűlést, hogy ez ügyben se rokon, se ellenszenv ne vezesse, de viszont ne engedje meg, hogy bárki a komoly térről lelépjen, mert a polgármester eljárása, kérvényének visszavonása, kijátszása azon vizsgálatnak, amely ellene lefolyt. Legyünk komolyak, tárgyaljunk minden ügyet férfiakhoz illően, mert itt sem főispán, sem párt, hanem

a város közönsége lesz beesapva, amelynek közvagyonából százazrek elvesztek. (Helyeslés. Nagy zaj.)

A főispán elrendelte a szavazást, mely alatt a polgármester a gyűlésteremben korteskedett.

A szavazás eredménye: az állandó választmány mellett 29, ellene 39 szavazat esett.

A kiküldött 9-es bizottság jelentése.

Fernbach Károly főispán beszámol azon végzetes mulasztásokról, melyek a városi ügykezelésben előfordultak s amelyeknek pontos kiderítésére egy 9-es bizottságot küldtek ki dr. Baloghy Ernő elnöke alatt.

A bizottság hivatásában eljár, jegyzőkönyvet terjesztett be, melyet Gyurisits városi főjegyző olvasott fel.

A jegyzőkönyv, amely eredeti okmányokra támaszkodva készült, törvényen alapuló indokolással az összes mulasztásokért a polgármestert teszi felelőssé. Az állandó választmány ebből kifolyólag kéri a fegyelmi eljárás megindítását a polgármester ellen.

Dr. Gombos Ignác a kiküldött bizottság jegyzője teljes alaposítással és a szabályrendelet szakaszaira hivatkozva, előadja a bizottság működését, rámutatva a Hauke polgármestert terhelő mulasztásokra és károokra. Az állandó választmány javaslatához még azt csatolta: mondja ki a közgyűlés, hogy a polgármestert állásától felfüggeszti. Fizetését $\frac{1}{3}$ -ában állapítja meg s a helyettesítéssel dr. Alföldyt bizza meg.

Dr. Nikolits György nem látja a jegyzőkönyvben kéllőleg megindokolva mindazon vádakot, melyekre az állandó választmány határozatát alapítja. Nem akarja meggyanúsítani a bizottság tagjait, de különösnek tartja, hogy annak elnöke épen dr. Baloghy Ernő, aki mint a volt liberális pártnak egyik tagja, sok jót tanult, de eltanulta annak minden rosszat is. (Nagy zaj!) Nem tartja kielégítőnek a lefolytatott vizsgálatot. (Akar még több piszkot is?) Új bizottságot óhajt és pedig Fernbach Péter elnöke alatt. (Fernbach Péter: Isten mentsen Haukéval egy bizottságban tárgyalni.)

Hauke Imre izgatottan közbekialt, mire a főispán rendreutasítja.

Haukének nincs helye a közgyűlésben.

Thurszky Zsigmond ügyészi jogánál fogva kimondja, hogy a polgármesternek saját ügye tárgyalásánál nincs helye a gyűlésteremben. Hauke többször izgatottan közbekialt, mire a főispán megvonja tőle a szót. (Nagy zaj. Helzeslés és ellentmondások. Falcione Gusztáv: Kérem ezt jegyzőkönyvbe venni. Egy hang: Azt is, hogy ezt az indítványt Falcione, az örökös nagytőzsér tette.)

Bizottság meggyanusitra.

Baloghy Ernő dr.: Én mint a bizottság elnöke, nem szólaltam volna fel, de mivel személyesen meg lettem támadva és az egész bizottság meggyanusítva, kényszerülve vagyok felelni. (Halljuk! Halljuk!) Legelőször kérdem Nikolits bizottsági tag urat, mily eimen veszi magának azt a bátorságot, hogy engem politikai tekintetből itt kérdőre vonjon? Én azelőtt tisztességgel, minden melléktekinet nélkül, nem úgy mint mások (felkiáltások: mit szól hozzá Nikolits? Éljen Tomics!) szolgáltam mindaddig, míg meg nem győződtem azon elvek helytelen voltáról és a függetlenségi párthoz szegődtem. Ha választó

kerülemem egy polgára politikai pártállásomra nézve bírálatot akar mondani, annak még joga lenne; de a közgyűlési teremben, bocsánat a kifejezésért, azt ily csunya, gyalázatos módon illetni nem engedem, azt a leghatározottabban visszautasítom. (Élénk helyeslés és éljenzés.)

Egyedül a polgármester felelős.

Ami a lefolyt vizsgálatot illeti, tárgyi-lagossággal befejezettnek láttuk azt, hogy a város súlyos anyagi károkat szenvedett, melyekért egyedül a polgármester felelős.

Dr. Buják József: „Mások is, elődök is!“

Csak úgy gondolomra.

Dr. Balogh: Rögtön felelek Buják urnak. Vajjon mit szólna a tisztelt kartárs ur ahhoz, ha a zombori törvényszéket a kiküldött táblabíró a legnagyobb rendetlenségben találná és a felelős elnök azzal védekezne: hisz az elődöm alatt is így volt. Én is így teszem. Vajjon nem ténne-e rögtön megtorló intézkedést a táblabíró? (Falcione Gusztáv: Ez nem így van!) Oda is felelek. Vagy pedig — hogy példát mondják, bár az eset nem áll fenn — mit szólna tisztelt Buják ur ahhoz, ha a zombori takarékpénztárban az adósok jegyzékét nem vezetnék, a kamatokat csak úgy gondolomra szednék és ha ezért a takarékpénztár igazgatója kérdőre vonatnék, azzal védekezne, hogy hiszen Sándor Béla alatt is így volt. (Általános derűség.) No hát láthatja tisztelt Buják ur, hogy itt ilyen érvekkel dolgoznia nem lehet.

A polgármesternek első kötelessége lett volna az itt talált szabálytalanságot bejelenteni, a helyzetet feltárni és annak orvoslását széközölni. A törvényhatósági szabályrendelet szerint a város közvagyonáért első sorban a polgármester felelős s így a bizottság kötelességszerűleg járt el, midőn a tapasztaltakat jegyzőkönyvbe véve a közgyűlés elé terjeszti; vállalom, hogy amit az aktában megállapítottunk — igaz, és a valóságnak mindenben megfelel. Vétenénk a törvények és szabályok ellen, ha valótlan állítanánk. (Zajos éljenzés és taps. Felkiáltások: Éljen Balogh!)

Ezen lesújtó beszéd után, mely ellen már semmit felhozni nem lehetett, a szavazás megejtett, melynek eredménye:

a fegyelmi és felfüggesztés mellett 27, ellene 34 szavazat esett.

A főispán felelbez.

Miután a főispán a megdöbbentő eredményt kihirdette, ünnepélyes esendben körülbelül a következő kijelentést tette:

Én midőn a város főispáni székét elfoglaltam, kijelentettem, hogy a város anyagi érdekeit szem előtt fogom tartani. Kijelentettem azt is, hogy a tisztviselőket hivatalos működésükben támogatni fogom. Teszem ezt mindaddig, míg a tisztviselők a becsületesség és tisztesség útján vannak. Miután pedig a jelen esetben ezt fenforogni nem látom, a közgyűlés most megejtett szavazásával pedig ezt nem támogatja, kötelességszerűleg kijelentem, hogy a város polgárainak érdekében főispáni jogomnál fogva ezen határozatot a belügyminiszterhez megfelelbezem. (Lelkes éljenzés és taps! felkiáltások: Éljen a főispán.)

* * *

Zombor város kára.

Azzal, hogy Hauke polgármester 1900. évi február hó 9-től 1907. évi május haváig eltúrte, hogy a város vagyona nem volt leltározva, hogy a

városi pótdó törvényszabta módon nem lett kivetve, a kivetés nem lett az adózó polgárok terhére előírva és a befizetések a főkönyvben — ennek nem léteben — elkönyvelve nem lettek, a városnak óriási kára hogy van, bővebb magyarázatra nem szorul.

A pótdóról kivétési lajstrom hogy nem lett készítve és hogy a kivétési lajstrom a törvény értelmében közszemlére nem lett kitéve, ezáltal a közköltség fizető polgárok a felelbezési jogaikról lettek megfosztva.

Ez a vétkes mulasztás pedig éveken át rendszeresen megismétlődött. Ezen kardinális mulasztásért a felelbezés csakis a város fejét illeti. Más ezért felelbezésre nem vonható, miután a polgármesteri jelentések a városnak ezen panamáját éveken át a közgyűlés előtt soha meg nem említették.

Zombor város podestája azon a régi törvényen hogy ki nem vetett adókat beszédni tilos, egyszerűen tultette magát és pedig úgy, hogy az állami adót fizetni akaró adófizető pénzéből önkényesen a pénztárnál beszolgáltattott összegből 50% városi pótdóra vételeztetett be. Ez a törvényellenes adóbeszedési mód azután azt eredményezte, hogy Zombor szab. kir. város adófizető közönsége a pénzügyi hatóság gyámkodása alá került.

Mikor ezután valamelyik városi adófizető polgár a jogsérelem szanalása végett a város fejénél megjelent, ez szemforgatva, himelve-hámolva tördelve a kezeit csak annyit mondott: ez az új éra vivmánya, stb.

Mindez Hauke dicső polgármesterkedése alatt történt Zombor város óriási anyagi hátrányára.

Az ügyek ily állása mellett a zombori városatyák azon része, akik nem a város, hanem Hauke polgármester érdekszekerét tolják, Hauke nagyon is megtorlást érdemlő működését helyesnek nyilvánították.

A törvényhatóság ezen csodabogár határozatát az elnöklő főispán a város érdeke szempontjából megfelelbezte.

A kecskeméti dalosverseny.

Zombor, augusztus 21.

Teljes pompájában s hatalmas méreteiben alakult ki az a szép országos ünnepély, amelyre Kecskemét városának összes lakossága s a versenyző dalárdák lelkesedéssel, szorgalommal készültek augusztus hó 15—19-én. Bárhová tekintettünk, mindenütt teljes rend, impozáns nyugalom, gondos, körültekintő előkészületnek ékes tanubizonyosságát láttuk.

A magyar szív őszinte szavát hallottuk, mikor megérkeztünk, a magyaros vendégszeretet előnyeit élveztük, amíg ott voltunk. Köszönet érte.

Az ünnepségek legkiemelkedőbb mozzanata a dalárdák kötött és szabadon választott versenykarainak előadása volt.

A hatalmas, mintegy 5—6000 ember befogadására felépített dalsarnok minden hangverseny alkalmával zsufolásig megtelt érdeklődő közönséggel.

Bácsbából a *szabadkai* dalegyesület 32 taggal az I. csoportban *Lányi* Ernő, az *ujvidéki* magyar daloskör 24 taggal a III. *Léh* Jakab és a *zombori* iparos dalárda 28 taggal a II. csoportban *Szántó* Károly karmester vezetésével vett részt a dalversenyen.

Mindhárom dalosegyesület becsülettel állotta meg helyét. Díjjal jöttek haza, mégis elkedvetlenedve, keserűséggel sziveikben. És méltán.

A dalversenyeket a *vidéki* versenyző dalárdák *komolyan* veszik, a budapesti dalárdák azonban a győzelem biztos reményében tisztán *szórakozás* céljából keresik fel. A zsüri részrehajlatlanságáról a legjobb akarat sem szólhatunk.

A dalosok nyíltan tárgyalnak előzetes megállapodásokról, korrupcióról, részrehajlásról, a szimpatia és antipatia korlátlan szerepléséről. A zsüri pártatlanságának még látogatást sem igyekezett megőrizni. Nem egy ízben történt meg az az eléggé el nem ítélt eljárása, hogy tetszésének az egyes dalárda gráciában álló karmesterével szemben biztató fejbőlintásokkal, tapssal, kézfelnyújtogatással, másoknál gunyos mosolygással, kiesnylő kézlegyintéssel adtak kifejezést. Különösen előljárt ezekben *dr. Kacsóh Pongrác ur a zeneszerző*. Ez Jandl Bélát a „Fohász“ szerzőjét, — aki az első csoportban, hogy a szerző felfogásától való eltérés a többi dalárdák elbírálásánál annál szembe-tünőbb legyen, a budapesti polgári dalkört vezette — kézszeritással üdvözölte.

Mikor a mesés ókorban Midász magára haragította a költészet istenét az, azzal az átokkal sújtotta, hogy amihez hozzányult, minden aranyvá változott: szegény Midász majdnem éhen halt.

Nagy szorultságában Phöbusz Apollohoz fordult könyörgéssel, hogy az átok alól mentse fel. Ez azt tanácsolta neki, hogy fürödjék meg a Patkolusz vizében és a gonosz varázslattól megszabadul, — de csak akkor, ha *tiszta és őnzetlen* szívvvel megy bele a fürdőbe. Midász úgy cselekedett és azontul a kenyér — kenyér maradt, ha hozzányult is. Hanem a folyam vizében, — amely aranytermő lett — aki szorgalmasan kutatta, apró szemekben megtalálta benne a büvös hatalmu éreszemeséket. Patkolusz vizére nagy szükség van a zsüri minden tagjának, mert nem minden arany ma már, amihez hozzányulunk, de azért apró szemekben megtalálhatjuk a nemes, rozsdát nem fogó ércet, ha tiszta szívvvel őnzetlenül, kedvvel, buzgalommal, lelkesedéssel keressük azt a dal felemelő varázshullámaiban. Ne kedvetlenítse el dalosainkat a tapasztalt *igazságtalanság*. Lebegjen szemek előtt, hogy lelkünk üdítő fürdője a dal, amely megacélozza erőnköt az élet súlyos harcában, ebben találhatunk kedélyt, jó szívet, egyszerű lelket. Vigasztaljon bennünket az a tudat, hogy ahol *gyárilag* készítik az érzelmeket, ahol a személyes érdekek oly nagy szerepet játszanak, ott a természetes és egyszerű érzés nem verhet gyökeret.

Azt az eredményt, amit dalárdáink elértek, nem *kötesön vett dalosokkal, de nem is protekcióval, hanem az antipatia dacára saját ercjükkkel* vívták ki.

Az országos szövetség központi intézősége pedig gondolkodhatik afelett, hogy a versenyző 44 dalárda közül egyik sem mutatott hajlandóságot arra, hogy őket körükbe meghívja. —r.

H I R E K.

Női ipariskola tanfolyamának tájékoztatója.

— Saját tudósítónktól. —

A háziipar egylet által fentartott női ipariskola 1909—1910. évi tanfolyama szeptember 9-én kezdődik.

Az érdeklődők meggyőződhetnek az iskolaév végén rendezett kis kiállítás eredményéből, hogy az intézet minden rendelkezésre álló eszközzel törekszik arra, hogy kitűzött célját elérje. Ez a cél pedig az, hogy növendékeinek oly *gyakorlati kiképzést* adjon, amely képessé tegye őket arra, hogy az intézetben szerzett ismereteket és ügyességet úgy önmaguk, mint családjuk javára hasznosan értékesítsék, esetleg azok alapján önálló kenyérkereseti pályán boldogulásukat megtalálják.

A Bácsmezei Nőiipariskolának három szakosztálya van: *a fehérvarró, a felsőruhávarró, végül a fehér-, színes- és műimző osztály.*

A tanítás a fehérneművarró szakosztályban egy, a himző és ruhavarró osztályban két évig tart.

Bármely szaktanfolyamot végző növendék heti egy, a tanítónő által meghatározott napon, *tetszése szerint díszmunkát tanulhat.*

A tanév szeptember hó 9-én kezdődik s a következő év június utolján végződik.

A felvételre először jelentkező tanulók tartoznak keresztlevelüket bemutatni, mert az intézet tanfolyamaira csak oly leányok vétetnek fel, kik 12. életévüket betöltötték s legalább az elemi népiskola hat osztályát vagy a polgári iskola második osztályát sikerrel elvégezték.

A beiratás díja évenként 4 korona, a tanításért a tanulók félevenként 25 korona tandíjat fizetnek, amely havi 5 koronás részletekben is fizethető.

Beiratkozni szeptember hó 1—4. napjain lehet, délelőtt 8—12 óráig az intézet helyiségében (Zrínyi-utca, Koczik-féle ház.)

A nőiipariskola részletes tájékoztatóját levélbeli megkeresésre, bárkinek szívesen megküldi Zomborból *Lackner Emilia* a női ipariskola tanítónője.

Kinevezés. A dévai pénzügyigazgatóság Hirsner Gyula hódtsági díjtalan adóhivatali gyakornokot a hátszegi adóhivatalhoz ideiglenes minőségben segélydíjas gyakornokká nevezte ki.

Kinevezés. A temesvári posta- és távirdaigazgató Bogyó Sándor állomás előjárónak áthelyezése folytán a tündéres—dunagárdonyi postahivatalhoz Nemes József kiadóírt nevezte ki postamesterré.

Áthelyezés. A honvédelmi miniszter árkosi Mihály Károly m. kir. esendőrfőhadnagy, brassói szakaszparancsnokot hasonló minőségben Zomborba helyezte át.

Áthelyezés. A honvédelmi miniszter Csizsár Gyula m. kir. esendőrszázadost, zalaegerszegi szárnyparancsnokot hasonló minőségben Ujvidékre helyezte át.

Megbízatus. A honvédelmi miniszter a Zalaegerszegre áthelyezett Proch József m. kir. esendőrszárnyparancsnok helyettesítésével Szentmihályit bizta meg.

Kinevezés. A földmivélsügyi miniszter Móder Dezső varjasi selyemtenyészési felügyelőt palánkai raktárfelügyelővé nevezte ki.

A kalocsai kath. legényegylet negyedszázados jubileuma és iparkiallitása. A kalocsai kath. legényegylet f. hó 15-én ünnepelte negyedszázados fennállásának évfordulóját. Ez alkalommal az ország különböző részeiből, de különösen a Bácskából számosan gyűlekeztek össze az ünnepélyre. A zombori kath. legényegylet is zászló alatt 14 taggal rándult fel, hogy résztvegyen a társegylet örömeiben. Különös fényt kölcsönzött az ünnepélynek Szerényi József kereskedelmi államtitkár megjelenése, ki 15-én reggel különvonattal érkezett Kalocsára Miesch Endre min. tanácsos és Gelléri Mór orsz. iparegyesületi igazgató kíséretében. Az ünnepélyvel kapcsolatban az egylet iparkiallitást rendezett, melyen megvénkből is sokan vettek részt iparosaink közül és szinte büszkeséggel tölthet el bennünket, hogy a zombori iparosok a bácskaiak közül kitűntek, amennyiben 16 kiállító közül 14-en díjat nyertek. És pedig *I. díjat* (díszoklevelet, illetve ezüstérmét) nyertek: Walient József cipész, Resch József viaszgyertyaöntő, Rumann Pál faszobrász, Mocs János szobrász, Göszer Antal kertész; *II. díjat* (bronzérmét) nyert: Zsuffa Lajos műasztalos, Stebler Antal órász, Husveth István műfestő, Ugyr István kályhás, Bosnyák Ernő és Patajger Nándor; *III. díjat* (dicséző oklevelet nyert: Bozsánszky János cukrász és Mayer József. A megye többi helyeiről kitüntetést nyert: Apatinból 18, Zentáról 10, Bezdánból 7, Bajáról és Obecséről 4—4, Szabadkáról 2, Kuláról és Palánkáról 1—1. A bíráló bizottság elnöki tisztét Gau1 Károly, a Technológiai iparmúzeum igazgatója töltötte be s a bizottság tagjai felső ipariskolai tanárok és szakavatott iparosok voltak, így e körülmény a kitüntetést — dacára, hogy a kiállítás csak kisebbszerű — országos tekintélylyé avatja. Adja Isten, hogy derék iparosaink közül a jövőben még többen szerezzenek dicsőséget a magyar kisiparnak.

Református istentisztelet. F. hó 22-én vasárnap délelőtt 10¹/₂ órakor a helybeli ág. ev. imaházban *református istentisztelet*, ennek végeztével *egyházi közgyűlés* tartatik, melynek tárgyai tanítói díjlelvélmódosítás és gondnokválasztás lesznek. Zombor, 1909. augusztus hó 12. Arany Gusztáv, ref. lelkész. Kozma László, főgondnok.

Halálozás. Mujits Istvánné szül. Agárdy Mária folyó hó 18-án Zomborban meghalt. Temetés pénteken délután 5 órakor volt.

Lópatkolási tanfolyam záróvizsgálja. A földmivélsügyi miniszter által Zomborban tartott első lópatkolási tanfolyam záróvizsgálja Fernbach Károly főispán elnöklésével ma, délelőtt 9 órakor a vármegyeház nagytermében fog megtartatni. Ugyanitt lesz kiállítva a tanfolyam hallgatói által készített több mint 200 darabból álló minta patkógyűjtemény. A vizsga nyilvános, melyre a lótenyésztő gazdaközönség és az ügy iránt érdeklődők is ezennel meghívatnak. Külön meghívók nem bocsátatnak ki.

Értesítés. A zombori református egyház elemi iskoláját f. évi szeptember hó elején a Deák Ferenc-körut 4. sz. a. házban bérelt ideiglenes, de modern felszerelésű iskola-teremben megnyitja. A beiratkozás szeptember hó 1-től 4-ig, mindenkor délelőtt 9 órától 12 óráig történik az iskolateremben Mohácsy Béla tanítónál. Református gyermekek 1 kor. beiratási díjat fizetnek csupán, míg más vallásuk ezenkívül évi 10 kor. tandíjat is.

Dohányjövédéki reform. Tervebe van véve egyes dohánygyártmányok árának emelése. Az áremelés tervét most dolgozzák ki a pénzügyminisztériumban s nemsokára nyilvánosságra is kerül. A dohánygyártmányok áremelésével egy időben a kincstár a várható bevételi többletet a dohányjövédék terén hasznos befektetésekre akarja fordítani. Tervezik újabb, a közönség izlésének megfelelőbb gyártmányok bevezetését, valamint több célszerű reformot a dohánygyártmányok raktározása terén.

Iskolai értesítés. Mivel a zombori ág. hitv. evang. elemi iskola államosítása iránt a vallás- és közoktatásügyi minisztérium megkeresett s az ennek hírére a t. szülők között felkeltett érdeklődés következtében hihetőleg tulsufaltsággal is kell számolnunk, értesitem a tisztelt szülőket és pedig vallás-különbőség nélkül, hogy beiratkozási előjegyzések már most naponként délelőtt 11 órától 12-ig az evangélikus paplakon elfogadtatnak. A tanulók, legyenek bár más vallásuk is, tandíjat nem fizetnek. A beiratási díj 1 korona. Tudomására adom továbbá az igen tisztelt szülőknél, hogy *az ág. h. evangélikus elemi iskolába beírt tankötelesek az iskola államosítása esetén állami elemi iskolai tanulókká lesznek.* Zombor, 1909. augusztus hó 18-án. Lombos Alfréd, iskolaszéki elnök.

A baja—bátaszéki vasuti hid. A baja—bátaszéki vasuti hid megnyitása ügyében a szegedi kamara által a kereskedelmi miniszter elé vezetett küldöttségjárás sokkal hamarabb vezetett eredményre, mint azt az érdekelt vármegyék és városok remélték. Szerényi József államtitkár tudvalevőleg azzal nyugtatta meg a küldöttséget, hogy a hidat építő részvénytársaság felajánlotta legutóbb a minisztériumnak, hogy a hidat kész október elseje előtt kártalanítás nélkül is átadni, de a miniszter arra utasította a részvénytársaságot, hogy szabályszerű módon a Máv. igazgatóságától kérje a hid átvételét. A részvénytársaság eleget is tett ennek az utasításnak. Az államvasutak igazgatósága a kérelem alapján fölterjesztést intézett a kereskedelemügyi miniszterhez, melyben jelentette, hogy a hid a forgalomnak átadható és kérte a minisztert, rendelje el annak megnyitását. Erről a fölterjesztésről értesítette a bajai építési felügyelőséget is. A műtanrendőri bejárás folyó hó 26-án lesz és így a hidat valószínűleg szeptember első napjaiban adják át a forgalomnak.

A József királyi herceg Szanafórium Egyesület szíves tudomására hozza igen tisztelt bizottságainak és tagjainak, hogy központi irodáját régi helyiségéből (Budapest, IX., Lónyay-utca 47. szám) folyó évi szeptember hó 1-én Budapest, VII., Akácafa-utca 30. szám alá helyezi át.

A t. szülők figyelmébe. Közeledvén az iskolai év kezdete, tisztelettel figyelmeztetem azon szülőket, kiknek a népiskola I. osztályába beírandó gyermekeik vannak, hogy ezek a fennálló rendeletek értelmében csak azon esetben vétetnek fel, ha 6 ik életévüket már betöltötték; miért is szükséges, hogy e körülményt a plébános-igazgató előtt születési bizonyítvánnyal igazolják. — Emez igazolványok a városi anyakönyvi hivatalban már holnaptól kezdve naponként a délutáni órákban díjtalanul szolgáltatnak ki és nagyon helyesen fognak eljárni azon szülők, akik e tanúsítványok beszerzéséről minél előbb gondoskodnak; mert akik ezt az utolsó napra halogatják, csak maguknak okoznak kinos kelemetlenséget, ha egyszerre tulságos számban jelenvén meg, nagy tolongás közt és hosszas várakozás után juthatnának csak céduláikhoz. Ismételtén hangsúlyozom azért, hogy a születési tanúsítványokat az állami anyakönyvi hivaltól mielőbb vegyék ki és láttamozás végett nálam mutassák be. — Zombor, 1909. évi augusztus 20. Fejér Gyula apátplébános, igazgató.

Adóleírás községi pótdadó. Olyan esetben, amikor az állami adó bizonyos része akár elemi csapás, akár másirányu felebbezés alapján töröltetik, a községi előjáróság vagy a városi tanács a községi és megyei pótdadó aránylagos részének törlése iránt hivatalból köteles intézkedni, mert a községi és megyei pótdadók alapját épen az állami adó képezi. Sajnos, hogy ez nem mindenütt történik meg, ezért szükséges a gazdának a fentieket tudni és ily esetben az az eljárás, hogy az illető gazda bélyegmentes adótörlési kérelmet nyújt be az illetékes községi előjárósághoz, illetve városi tanácshoz. Ezen törlési kérvény beadása bizonyos határidőhöz csak annyiban van kötve, amennyiben azt még abban az évben kell benyújtani, amely évben elemi csapás következtében adó elengedésnek van helye.

